

Yttrande

Datum
2025-09-18

Diarienummer
5.1.17-10908/2025

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastruktur-departementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En ny nationell myndighet för viltförvaltning (SOU 2025:50)

(Ert diarienummer LI2025/00934)

Jordbruksverket har beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerat betänkande.

Jordbruksverket tillstyrker huvuddragen i betänkandet. Vi vill dock belysa vissa aspekter kopplat till Jordbruksverkets uppdrag och lämna synpunkter.

Generell synpunkt

Jordbruksverket ser positivt på förslaget om en myndighet med ansvar för viltförvaltning på en nationell nivå. Att samla kompetensen på en myndighet torde öka effektiviteten och bidra till ett helhetsperspektiv i relaterade frågor. Det bör också skapa en välavvägd balans mellan perspektiv som bör beaktas vid förvaltning av vilt. Vilt är en viktig resurs för Jordbruksverkets målgrupp, samtidigt som viltet också orsakar kostsamma skador för jordbruket och fisket. Jordbruksverket identifierar risker för otydliga gränsdragningar och resursbrister, som vi väger mot potentiella fördelar nedan. Vi bedömer att förslagets framgång beror på tillräcklig resursöverföring, tydlig terminologi och strukturerad kompetensöverföring för att undvika störningar i pågående arbete.

Specifika synpunkter

Utredningens förslag kopplat till konkurrenskraften i den gröna och blå näringen

Jordbruksverket ser positivt på utredarens förslag om att den föreslagna Viltförvaltningsmyndigheten skulle ta fram nationella strategier som stärker viltets roll för köttproduktion, eko-turism och rekreation. Att den nya myndigheten får en samlad kompetens i frågan kan bidra till ökad konkurrenskraft för de gröna näringarna. Viltet har ett ekonomiskt värde för livsmedelsindustri och turism, inte minst måltidsturism. Även ur ett beredskapsperspektiv är viltet en livsmedelsresurs varför en välskött förvaltning är viktig.

Utredningens förslag om att skador som orsakas av vilt ska förebyggas och begränsas samt att statistik över skador som orsakats av vilt ska förbättras

Utredningen föreslår att instruktionen för Jordbruksverket ska ändras så att myndigheten inom sitt ansvarsområde ska verka för att förebygga och begränsa skador som orsakas av vilt. Det är helt nya uppgifter för Jordbruksverket och det är viktigt att det även tillförs medel för att vi ska kunna inkludera den nya uppgiften i verksamheten. Vi ser positivt på detta förtydligande av vår roll i arbetet med viltskador. När det gäller statistik så samlas underlag in vart tredje till vart fjärde år via enkäter till jordbrukarna om skördebortfall. Om vi ska öka uppföljningen på området behöver metoderna för insamling av data utvecklas. Ökad uppföljning innebär en ambitionshöjning och om metoderna ska förbättras kommer det innebära ökade kostnader.

Viltförvaltningsmyndighetens ansvarsområde kopplat till förvaltning och jakt

Jordbruksverket ser positivt på att ansvaret för de marina däggdjuren förs över till Viltförvaltningsmyndigheten. Det innebär en mer sammanhållen förvaltning av säl då en enda myndighet föreslås ansvara för förvaltningsplaner och beslut om jakt. I dagsläget är det långa handläggningstider för jaktbeslut om skydds jakt på säl då Naturvårdsverket behöver yttranden från Havs- och vattenmyndigheten som bär förvaltningsansvaret för Sveriges tre sälarter. Om både jaktbeslut och förvaltningen av säl finns samlat under en myndighet bör det möjliggöra en skyndsam handläggning av skydds jaktbeslut.

Utredningen bedömer att förutsättningarna för en samlad och effektivare hantering förbättras om ansvaret för alla vilda däggdjur och fåglar förs över till Viltförvaltningsmyndigheten. Jordbruksverket instämmer med förslaget att Viltförvaltningsmyndigheten ska ansvara för förvaltningsåtgärder för alla vilda däggdjur och fåglar ur de tre perspektiven bevara, bruka och förebygga skador och olägenheter samt att ansvaret för de marina däggdjuren flyttas från Havs- och vattenmyndigheten till Viltförvaltningsmyndigheten.

Gällande en eventuell omorganisation av hanteringen av trafikskadat vilt vill vi framföra vikten av att en sådan omorganisation inte får äventyra djurskyddet, exempelvis genom att förlänga tiden till kontakt med eftersöksjägare.

Utredningens förslag kopplade till Jordbruksverkets ansvarsområden inom CITES och artskydd

Viltförvaltningsmyndigheten ska enligt utredningens förslag överta Naturvårdsverkets roll som ansvarig myndighet för vetenskapliga bedömningar

enligt CITES-konventionen för alla vilda däggdjur och fåglar. Korrekta bedömningar kräver integrerad kunskap om både bevarandestatus och nyttjandemönster, en helhetssyn som den föreslagna strukturen kan främja. Denna sammanhållning förutsätter kompetensöverföring från Naturvårdsverket till Viltförvaltningsmyndigheten, särskilt avseende kunskaper om exotiska arters vilda bestånd utanför Sveriges gränser.

CITES-tillämpningen skiljer mellan "vilda arter" och "vilda exemplar". Fåglar som hålls som sällskapsdjur (t.ex. papegojor och undulater) tillhör vilda arter i CITES-sammanhang även om de är uppfödda i fångenskap. Hållbarhetsprövningen fokuserar på artens status i det vilda, inte på det individuella exemplarets ursprung. Detta innebär att även fångenskapsfödda exemplar av vilda arter kräver samma vetenskapliga bedömning baserad på handelns potentiella påverkan på vilda populationer.

Kopplat till föregående stycke är vår förståelse av utredningen att den använder begreppen på ett inkonsekvent sätt som gör att ansvaret är oklart för djur som inte anses vilda. I huvudtexten används konsekvent formuleringen "vilda däggdjur och fåglar". I föreslagen lydelse 68 § artskyddsförordningen (2007:845) används istället begreppet "fåglar och vilda däggdjur". Detta ger intrycket att ansvaret för dispens enligt artskyddsförordningen, när det gäller fåglar, skulle ligga kvar hos Naturvårdsverket. Vi vill därför lyfta frågan om behovet av att inkludera begreppet "vilda" i formuleringen "vilda däggdjur och fåglar" i författningsförslagen. Om begreppet behålls så bör det användas konsekvent och det är avgörande att det definieras tydligt för att undvika förvirring mellan "vilda arter" och "vilda exemplar/individer". Vidare bör en förklaring ges om syftet med tillägget av begreppet "vilda", särskilt om det avser att undanta specifika artgrupper från Viltförvaltningsmyndighetens mandat och i så fall bör en lista över dessa arter upprättas för att säkerställa tydlighet i ansvarsfördelningen.

Utredningen föreslår att Jordbruksverket inför beslut om införsel av djur för utplantering ska höra Viltförvaltningsmyndigheten, om ärendet gäller vilda däggdjur och fåglar. I den mån Jordbruksverket har rätt att fatta sådana beslut finns det en logik i detta, men motsvarande bör också då gälla åt andra hållet för att inte riskera att kunden får motstridiga beslut från myndigheterna. Därför föreslår vi att Viltförvaltningsmyndigheten ska höra Jordbruksverket inför beslut om tillstånd för att sätta ut vilt som förts in från andra länder. Vi kan också konstatera att beslut från Jordbruksverket nästan uteslutande krävs om det rör sig om frilevande vilt som fångats och förts direkt till Sverige, åtminstone så länge det gäller djur från andra länder inom EU. Har djuren hållits i fångenskap gäller andra djurslagsspecifika regler.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektören Olof Johansson beslutat. Gustav Hellgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Håkan Jöngren, Andreas Mattison, Thomas Dalkvist, Camilla Bender Larson, Elin Gunve, Tjitte de Vries och Chirin Farahmand Asl deltagit.

Olof Johansson

Gustav Hellgren

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.